

Největší archeologický nález v krajském městě za posledních 25 let

První osídlení Jihlavy, takzvaná Stará Jihlava vedla od Jánského kopečku směrem k Polenské ulici. Důkazem je unikátní nález hrnčírské pece, který objevili archeologové z jihlavského pracoviště brněnské společnosti Archaia. V hrnčírské dílně, která dnes leží metr a půl pod zemí, se ve 13. století vyráběly nádoby pro měšťany i horníky. Nalezena byla při výkopech základů pro bytový dům v ulici U Skály. „Takový nález člověk objeví jednou za život,“ říkají archeologové Jakub Těsnohlídek a Šimon Kochan, kteří nález dokumentují.

■ Aneta Hrdličková

Jak jste pec našli?

JT: Nález objevil Šimon Kochan, když se stavební stroj zabořil do země. Všiml si, že usekl asi pětinu hliněné pece. V peci jsme našli úlomky i celé kusy hliněných nádob z druhé poloviny 13. století.

ŠK: Pec jsme zachytili z její zadní části, kopali jsme tedy odzadu, kde byl komín a prostor topeniště a topného kanálu. Před ním byla ve středověku pecní jáma, kudy hrnčír vkládal dřevo na topení.

Takže to byla náhoda, že stavaři vzali jenom pětinu?

ŠK: Bylo to spíše štěstí, že vzali tak málo, ale nevíme, jestli druhá pec nebyla třeba hned vedle.

Co bylo na místě dříve?

ŠK: Pec se nachází přibližně 300 metrů vzdušnou čarou od Jánského kostela, což znamená od místa, kde byla první jihlavská osada. Ta byla založena kolem roku 1200, tedy ještě předtím, než vznikla nová Jihlava s opevněním kolem dnešního Masarykova náměstí. Věděli jsme, že na místě osada před vznikem fungovala, ale nevěděli jsme, že byla i v tomto místě.

JT: Osídlení je totiž známé hlavně tím, že se po vzniku nové Jihlavy táhlo po Srázné ulici nahoru, což je i archeologicky potvrzené. Ale že osídlení vedlo od Jihlavy směrem k dnešnímu Hlavnímu nádraží a k Polenské ulici, to jsme nevěděli.

A co jste tedy konkrétně na místě našli?

ŠK: Jedná se o pec, která je i se vsádkou. To znamená, že hrnčír na kruhu vytvořil keramiku, kterou pak začal pálit. Výpal se mu ale zřejmě nepovedl, našli jsme úlomky, které jsou přepálené i nedopálené. Nejspíše došlo k pokračování výpalu, nejspíš si i sám hrnčír řekl, že se mu v této peci nedaří a opustil ji. Možná se zřítla sama. Je to úžasné, protože díky nálezu můžeme zkoumat i výrobní technologie.

JT: Sledovat deformované nádoby je zajímavé i z technologického hlediska.

UNIKÁTNÍ nález hrnčírské pece, který objevili archeologové z jihlavského pracoviště brněnské společnosti Archaia. Foto: archiv MMJ

diska. Jak byly v peci naskládány a vystaveny velkému žáru výpalu, jak se při možném spadnutí pece nádoby rozbity. Byly tam i hrnce, které měly kruhové ústí, ale tím tlakem jsou z nich ovály nebo mají ústí nakřivo.

K čemu nádoby sloužily?

JT: Keramika je z druhé půlky 13. nebo začátku 14. století. Velice pěkně nám to chronologicky koreluje třeba s nálezy, které nacházíme ve Starých Horách u Jihlavy. Například loni jsme našli totožné hrnce při výzkumech v rámci výstavby mateřské školy Na Dolech – byly v zaniklých hornických obydlích. Je dost pravděpodobné,

že tato dílna zásobovala jak jihlavské měšťany v nově vzniklém městě, tak i hornickou lokalitu.

A jak vypadalo okolí?

JT: Na sousedním profilu jsme mimo to narazili i na objekt, který je pravděpodobně suterén nadzemního domu nebo sklad pro hlínu. To budeme zkoumat v dalším týdnu.

ŠK: Nález také ukazuje další zajímavost, dříve byly provozy hrnčírů spíše za městem. Za prvé to bylo spíše nuznější řemeslo, ale hlavně kvůli vzniku požáru z pecí.

Byli v Jihlavě i další hrnčírské dílny?

ARCHEOLOGOVÉ Jakub Těsnohlídek a Šimon Kochan při rozhovoru s redaktorkou NJR Anetou Hrdličkovou. Foto: archiv MMJ

ŠK: Ano, v devadesátých letech byla objevena jedna dílna v Křížové ulici. Byla sice postavena uvnitř hradeb, ale hned u jejich okraje, dále od zástavby. Snažili se je vytlačit mimo dřevěné domy.

JT: Přesně tak, tato pec je první vzácný nález po 25 letech.

A proč byla pec posazena tak hluboko v zemi?

ŠK: Hrnčírů využívali terénu. Pece byly zahloubeny většinou do svahu, na návětrné straně, aby pec mohla luftovat a měla tah.

JT: Na profilu nálezu bylo pěkně vidět, že se hrnčírský areál nacházel na úrovni původního rostlého terénu. Hrnčír si zahloubil pec i dílnu asi metr pod terén, nad kterým vystupovala pouze kupole s ústím komína.

Na místě se tedy v průběhu let už nic nestavělo...

JT: Po tom, co byla hrnčírská dílna opuštěna, se na místě žádné další osídlení nenacházelo. Vytvořil se tam půdní typ ornice, o hloubce asi 30 až 40 centimetrů a potom až někdy ve 20. století vznikly velké navážky, pravděpodobně s výstavbou domů, které tam stojí dnes. Od středověku do novověku tam byla

louka nebo pole a další dosídlení se tam vrátilo až v současné době.

Co bude s pecí dál?

ŠK: Svým způsobem tam zůstane. Obložíme ji geotextilií, zasypeme ji a necháme ji pro další generace na revizní výzkum.

JT: Určitě budeme v tomto okolí v rámci záchranné archeologie více ve střehu. Co se týče této stavby, jsme domluveni se stavbyvedoucím, že je nebudeme brzdít a oni nám umožní dokumentaci místa v klidu dodělat. Jezdíme tam tedy buď ráno než začnou vrtat, nebo odpoledne potom, co už sbalí stroje. Vzájemně si nepřekážíme.

Jak se vůbec při archeologickém nálezu standardně postupuje?

JT: Pokud je stavba dobře připravena a včas ohlášena, tak se s archeologickým výzkumem dá počítat dopředu. Pak se dá dokumentace nálezu stihnout ještě, než samotná stavba začne. Průšvih ale je, když stavba začne ohlášení a archeologický ústav nebo jiná archeologická instituce zjistí náhodou. Pak se totiž musí začít s výzkumnou prací až po začátku stavby a ta se tím pozdrží. Naštěstí se to ale stává málo.

Prodej bytů a pronájem nebytových prostorů

Statutární město Jihlava, Masarykovo nám. 1, 586 01 Jihlava
zveřejňuje záměr

pronajmout nebytové prostory

■ v přízemí domu **Matky Boží 16** v Jihlavě, nebytovou jednotku č. 1240/9 s částí nebytové jednotky č. 1240/8, 51,30 m², býv. prodejna potravin, drogerie a domácích potřeb, minimální nájemné po slevě 95.000 Kč za rok

Bližší informace jsou k dispozici na www.jihlava.cz, na tel.

565 592 631, příp. na **Majetkovém odboru Magistrátu města Jihlavy, Hluboká 8, Jihlava**. Statutární město Jihlava si vyhrazuje právo změnit či doplnit tyto záměry, příp. od nich odstoupit.

Statutární město Jihlava dále zveřejňuje záměry

výběrovým řízením formou dražby dne 13. 11. 2019 s uzávěrkou žádostí dne 11. 11. 2019

pronajmout nebytové prostory

■ v přízemí domu **Divadelní 4** v Jihlavě, 98,60 m², býv. prodejna První telefonní, energetická náročnost budovy dle PENB: G, 254 kWh/(m² rok), minimální nájemné 112.601 Kč za rok

■ v přízemí domu **Matky Boží 22** v Jihlavě, 105 m², býv. prodejna ETA, energetická náročnost budovy dle PENB: F, 192 kWh/(m² rok), minimální nájemné 221.340 Kč za rok
prodat pozemky (z hlediska územního plánu vhodné k výstavbě)

■ k.ú. **Antonínův Důl**, p.č. 62/1, p.č. 64/3 a dále navazující pozemek p.č. 379/1 k.ú. **Pávov**, celkem 1.090 m², minimální kupní cena 1.519.200 Kč

■ k.ú. **Jihlava**, p.č. 830/1, 1.202 m², minimální kupní cena 1.926.500 Kč

Bližší informace včetně podmínek výběrového řízení budou k dispozici na www.jihlava.cz, na tel. 565 592 631 – pronájem nebytových prostorů, tel. 565 592 646 – prodej pozemků, příp. na **Majetkovém odboru Magistrátu města Jihlavy, Hluboká 8, Jihlava**.

Statutární město Jihlava si vyhrazuje právo změnit či doplnit tyto záměry, příp. od nich odstoupit nebo výběrové řízení zrušit. Účastníci výběrového řízení nemají nárok na náhradu nákladů spojených s účastí ve výběrovém řízení ani na úroky ze složené jistiny.